

Włodzimierz Wawszczak

Konserwatorium „Bóg i nauka” – kulturowy fenomen w archidiecezji łódzkiej

Łódzkie Studia Teologiczne 17, 488-495

2008

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Otrzymał on specjalne podziękowanie od diakonii Krucjaty Wyzwolenia Człowieka za nieustanną troskę o zobowiązania i nawoływanie do ich podejmowania.

Symposium miało na celu zapoczątkowanie dyskusji w środowisku zarówno naukowców, jak i duszpasterzy, rodziców, katechetów, wychowawców, profilaktyków, nad sposobem wspierania dzieci i ich rodziców w wychowaniu do trzeźwości. Nie można poprzestać na smutnej konstatacji zbyt częstych przypadków sięgania po alkohol już przez starsze dzieci. Zwrócono także uwagę na możliwości podsumowania pierwszokomunijnego miesiąca maja poprzez szerzenie świeckiej inicjatywy „1 VI – Dzień Dziecka dniem bez alkoholu”. Podkreślano też potrzebę kolejnych tego typu spotkań interdyscyplinarnych i upowszechniania wiedzy w tym zakresie.

Symposium zakończono posumowaniem i wspólnym odmówieniem Koronki do Miłosierdzia Bożego.

Głównymi współorganizatorami IX Symposium Zespołu Apostolstwa Trzeźwości przy Konferencji Episkopatu Polski oraz Krucjaty Wyzwolenia Człowieka były: Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Instytut Formacji Pastoralno-Liturgicznej KUL, redakcja pisma „Eleuteria”, Stowarzyszenie AGAPE (Łódź) oraz bardzo gościnni gospodarze – Wyższe Seminarium Duchowne w Łomży.

ks. dr Piotr Kulbacki

KONWERSATORIUM „BÓG I NAUKA” – KULTUROWY FENOMEN W ARCHIDIECEZJI ŁÓDZKIEJ

Słowo wstępne duszpasterza pracowników nauki archidiecezji łódzkiej

„Nasze zaś czasy wymagają od ludzi świeckich nie mniejszej gorliwości; co więcej, dzisiejsze warunki żądają od nich o wiele intensywniejszego i szerszego zakrojonego apostolstwa.

Ustawiczny bowiem przyrost ludności, postęp nauki i umiejętności technicznych, zacieśniające się stosunki międzyludzkie nie tylko rozszerzyły niezmiernie dziedziny apostolstwa świeckich, przeważnie im tylko dostępne, ale wyloniły nowe problemy, które wymagają od nich baczej czujności i zainteresowania”.

dekret o apostolstwie świeckich, 1

Pomny aktualności powyższych słów, z radością powitałem erygowanie w 2000 r. Konwersatorium „Bóg i Nauka” jako inicjatywę grupy świeckich osób – pracowników naukowych Politechniki Łódzkiej.

Z podziwem obserwowałem rozwój tej instytucji, która jak magnes, przyciągała różne środowiska Łodzi i Regionu. Od samego początku konwersatorium otrzymało pełne wsparcie archidiecezji łódzkiej – w spotkaniach uczestniczyli przedstawiciele hierarchii kościoła, seminarium duchownych, Instytutu Teologicznego oraz kościołów parafialnych. Referat na XIII Konwersatorium wygłosił biskup dr Adam Lepa.

Uczestniczyłem w większości spotkań konwersatoryjnych, które odznaczały się wysokim poziomem wykładów oraz świetną organizacją. Szczególnie wspominam spotkania z ks. prof. Wojciechem Bołozem (5 XII 2001 r.), ks. prof. Tomaszem Węclawskim (28 II 2002 r.) i Henrykiem Knapikiem (2 VI 2003 r.); wyjątkowy wymiar miało konwersatorium z udziałem Krzysztofa Zanusiego (14 IV 2003 r.).

Audytoria spotkań konwersatoryjnych, zawsze bardzo liczne, wypełniały różne środowiska osób świeckich, osoby wierzące i niewierzące, chrześcijanie różnych wyznań oraz przedstawiciele duchowieństwa.

Szeroka paleta i wysoki poziom intelektualny tematów poruszanych w wykładach oraz w dyskusji w dużym stopniu przyczyniły się do zbliżenia umysłów technicznego i humanistycznego, pokazując, że mają one więcej wspólnego, niż zwykle się sądzić oraz że człowiek staje się człowiekiem tylko w życzliwym, choć czasem trudnym dialogu z myślącymi inaczej.

Pragnę złożyć gratulacje pomysłodawcom i twórcom konwersatorium „Bóg i Nauka” za inspirację, dzielność i zapał a jednocześnie wyrazić nadzieję, że tak pięknie rozpoczęte dzieło będzie nadal, choć może w innej formie, kontynuowane.

SZCZĘŚĆ BOŻE!

ks. dr Marcin Czajkowski

Duszpasterz Pracowników Nauki Archidiecezji Łódzkiej

1. Motywacje i źródła

Politechnika Łódzka jest uczelnią wyższą, która ma kształcić wysoko wykwalifikowanych specjalistów różnych dziedzin zawodów i rzemiosła oraz kadrę uczonych techniki. Kształcić specjalistów oznacza po pierwsze nauczać na wysokim poziomie wiedzy naukowej, zawodowej, konstrukcyjnej i technologicznej. Ale jest to stanowczo za mało, podmiotem bowiem owego nauczania jest człowiek, młody człowiek. Dlatego cała troska uczelni powinna być realizowana niejako na „dwóch skrzydłach” – nauczania i wychowywania. Ta druga funkcja na uczelni technicznej jest zaniedbywana i niedoceniana, bagatelizowana, a nawet ośmieszana. Jednakże należy dodać, że jest ona także uświadamiana przez wybrane grono nauczycieli akademickich, ale z drugiej strony – przede wszystkim jest oczekiwana przez studentów, wypełnia bowiem zasadniczą funkcję formowania ich osobowości.

Wychowywać, to znaczy nauczać o wartościach, bez których nie może istnieć człowiek; dla studenta jest to fundamentalny egzystencjalny osobisty problem. Uczelnia, do której on przynależy, nie może go tego pozbawiać, wiedząc, że głównie w tym okresie swojego życia może je przyswoić.

Taki więc był pierwszy nurt przesłanek wskazujący na konieczność powołania jednostki odpowiedzialnej za „humanizację techniki” w postaci otwartej, dobrze zorganizowanej struktury pod nazwą Konwersatorium Bóg i Nauka (KBiN). „Humanizację” rozumiano jako uzupełnianie tematyki technicznej poprzez konwersowanie wokół tematyki moralnej i estetycznej, ontologicznej i teologicznej, filozoficznej i ideologicznej. Działanie to od początku swego istnienia miało mieć charakter dobroczynny, skierowane na potrzeby naszej uczelni.

Drugi nurt motywacji wykreowania KBiN wypływał z przesłanek tkwiących w świadomości uczelni, w szerokiej gamy specyficznych nastrojach panujących w społeczności uczelni technicznej, charakteryzujących jej życie wewnętrzne – międzyludzkie. Pod „skórą” uczelni, pod nawet grubą kurtuazyjną warstwą uśmiechów, nawet szczerzej radości, wcale nierzadko przewijały się niezadowolone, krzywdy, oburzenie czy inne negatywne nastroje. Dlatego też nurt ten był także nurtem o charakterze wewnętrznym. W takim to tle, aby etycznie „uregulować” współżycie wewnątrz uczelni, została powołana przez rektora Józefa Mayera, Komisja ds. Etyki, z którą KBiN miało pozostawać w twórczej więzi oraz w partnerskim humanistycznym działaniu i rozwoju.

I wreszcie trzeci nurt, uzasadniający powołanie KBiN, najbardziej subtelny i może nawet najbardziej intymny dla każdego człowieka, to nurt, który można by nazwać „transcendentalny”, czyli przerastający człowieka oraz jego ziemskie tajemnice. Jest to jednocześnie nurt w jakiś sposób niezależny od programu kształcenia na uczelni, a który w trosce o niego, każe odważyć się ukazać z całą powagą potrzeby i personalne korzyści wynikające z możliwości myślenia o Bogu. W tym to nurcie miały pojawić się dyskusje o drogach wiary w Niego, a także dyskusje o osobistej drodze do

Niego: *Stworzyłeś nas, Panie, dla siebie i niespokojne jest nasze serce, dopóki nie spocznie w Tobie* (Augustyn, *Wyznania*, 1,1).

Na tych trzech filarach źródłowych przesłanek zaczęto już przed 2000 r. rozważać i budować KBiN. Poza tym trzeba by jeszcze wytłumaczyć, dlaczego wybrano formę konwersatorium, a nie inne formy, jak np.: seminarium, symposium, sympozjon itp.?

Otóż chcieliśmy, aby konwersatorium miało formę szeroko pojętego konwersowania, w którym można by się właśnie uczyć i myśleć, rozważać i rozmyślać, a nawet w chwili ciszy kontemplować. Chodziło więc nam o to, aby w każdym z uczestników pojawiał się efekt czy owoc samokształcenia. Dodatkowo miała to być także okazja do tego, aby nauczyć się mówić, czyli sztuka retoryki, a także sztuka erystyki i kultury prowadzenia sporów.

Aby te funkcje mogły się realizować i dopełniać należało stworzyć i respektować niezbędną zewnętrzną wolność i komfort wyrażane nieograniczonym czasem dyskusji. Mogła ona trwać aż do wyraźnego odczuwanego przez wszystkich stanu nasycenia; wtedy dopiero można było się rozejść.

Od początku zdawano sobie sprawę z tego, iż inicjatywa powołania KBiN może nie być całkowicie aprobowana, a nawet kontestowana ze względu na różne, autorytatywne oraz specyficznie konserwatywne środowisko uczelni. Przewidywano, że może dochodzić do zdrażeń pomiędzy dotychczas utrwalonym czy funkcjonującym etosem poglądów i świadomości oraz proponowaną tematyką konwersatoryjną, w szczególności tą, która odnosiła się do rozważań o Bogu. Jednocześnie mieliśmy nieodpartą świadomość i nadzieję na pojawienie się licznych postaw otwartych na intelektualną nowość wprowadzaną do unowocześnienia misji Uczelni. Ta nadzieja nie była złudna, dobrze się sprawdziła w pierwszej połowie okresu rozwoju Konwersatorium.

2. Historyczna dokumentacja

2.1. Budowanie Zespołu Inicjatywnego

Po wielu dyskusjach, ostatecznie uznano, że najlepszym miejscem Konwersatorium BiN, będzie Katedra Technologii i Budowy Wyrobów Dziewiarskich. Natomiast pierwsze działania organizacyjne, jako owoc wielu dyskusji z Kazimierzem Kopiasem – kierownikiem Katedry, zostały przez nas dwóch podjęte na końcu 1999 i początku 2000 r. Pierwszym oczywiście krokiem były rozmowy z ówczesnym rektorem Józefem Mayerem. Rozmowy były szczerze, a postawy otwarte. Ważyliśmy obawy i przestrogi oraz wartości i cele atrakcyjnego akademickiego pomysłu na tle świadomości i w świetle nastrojów na Politechnice Łódzkiej. Rektor okazał się jednoznacznie dzielnym i zdecydowanym humanistą: dał nam pełną wolność działania. Było to już bardzo wiele, mogliśmy ruszyć z pasją i zapałem. Mieliśmy wspólne wyobrażenie wielkiej odpowiedzialności, że to dzieło musi być doskonałe pod każdym względem, pomimo iż nie było ono z dziedziny techniki, lecz z dziedziny szeroko pojętej kultury, sztuki, teologii i filozofii, a więc obszarów myśli i ducha często do końca nieprzewidywalnych.

Następnie, podjęliśmy drugi krok wyłonienia reprezentacji uczelni pod nazwą Zespół Inicjatywny. Aby go utworzyć powstał pierwszy wywoławczy tekst z datą 25 marca 2000 r. pt. *Słowo*¹⁴.

¹⁴ POLITECHNIKA ŁÓDZKA, *KONWERSATORIUM „BÓG I NAUKA”*, SŁOWO: Bóg i nauka, ale może Bóg bez nauki, bądź też nauka bez Boga. Czy są to pytania o imponderabilia czy też o realia? Wokół tak ogólnej tematyki będzie realizowana refleksja na kwartalnych dyskusyjnych spotkaniach z wybitnymi intelektualistami – przedstawicielami nauk, sztuk, religii i filozofii. Każdy może być uczestnikiem i dyskutantem. Będą to więc spotkania zadumy intelektualnej i duchowej. A dla Ciebie, będzie to okazja niezwykła – abys się właśnie mógł zadumać – nad tym: kim jesteś i po co jesteś? Konwersatorium, jako forma szczerzej i otwartej na prawdę oraz zaangażowanej i pogłębionej rozmowy, ma tradycję filozofii greckiej – od Sokratesa poprzez akademię Platona aż do

Był on adresowany do wszystkich pracowników uczelni. Zaczęły się szeroko prowadzone indywidualne rozmowy oraz liczne kontrowersje i dyskusje, głosy krytyki i aprobaty. Następnie powstał tekst z datą 30 marca 2000 r., który już ustala propozycje wstępnego składu Zespołu Inicjatywnego. Ciągłe toczyły się rozmowy analizujące i uzasadniające sens i cel Konwersatorium, a w szczególności dotyczące rozumienia słów „Bóg” i „Nauka” oraz określenia tekstu o charakterze preambuły.

O tym jak intelektualnie gorąca była atmosfera tworzenia Zespołu Inicjatywnego, może świadczyć przykładowo przytoczymy charakterystyczny, bardzo poznawczo wartościowy i historycznie cenny, pełen zaangażowania, szczerości i powagi list od kolegi Bolesława Bolanowskiego z datą 3 maja 2000 r., który zostaje poniżej w pełni zacytowany:

*Nie mam i chyba nigdy nie miałem wątpliwości, że nie ma żadnej kolizji pomiędzy Bogiem a Nauką (napisałem nauką przez duże „N”, bo mam na myśli naukę prawdziwą, a nie koniunkturalną). Na pewno może być Bóg bez nauki, jeśli rozumieć to stwierdzenie jako możliwość wierzenia bez oparcia się na nauce. Czy może być nauka bez Boga? Chwilowo, czasowo na pewno tak. Ale jeśli będzie to Nauka, to prędzej czy później pojawi się pytanie o „To COŚ” co jest poznawane w tej Nauce. Przy takim moim podejściu, rozumieniu tych spraw, bardzo podoba się mi to, co jest napisane w tym uzupełnieniu. Wydaje się mi natomiast, że może należało by podać jeszcze jeden cel, jakkolwiek może zbyt zawężający grono zainteresowanych. A mianowicie – Bóg to nie nauka, lecz wiara. Jeśli tak, to gdzie jest racjonalna granica dla nauki w poznawaniu Boga? Mając obecnie więcej czasu, więcej czytam i stwierdzam z przerażeniem, że nie jestem w stanie zrozumieć częstokroć dywagacji „naukowych”, wielu teologów, filozofów, na temat różnych aspektów **Boga = wiary**. Próby opisu atrybutów Boga przez tych autorów są, w moim odczuciu, tak nieporadne, naciągane, udziwniane, że prowadzą u mnie do zamętu. Niewątpliwie moje trudności mają swe źródło w braku podstawowej wiedzy, obycia z teologią i filozofią, ale i w tym, że jako technik uznaję „dowody racjonalne”. Ale jako badacz eksperymentator z zawodu uznaję, że moje możliwości interpretacyjne wyników badań są ograniczone i że brak możliwości pełnego wyjaśnienia, opisu przez mnie danego zjawiska, zależności, nie oznacza, że jest ono „nieprawdziwe = zafalszowane”, czy wprost niepoznawalne, a jedynie, że ja jeszcze nie dorosłem do jego poznania. Może brak mi wiedzy, doświadczenia, a może nie tylko mnie. Może jeszcze dużo wody popłynie w Wiśle zanim możliwe będzie lepsze wyjaśnienie. Lepsze, bo przyjmuję, że pełne wyjaśnienie może być dla nas nieosiągalne.*

Po tym liście B. Bolanowski potwierdza podpisem członkostwo w Zespole Inicjatywnym.

Następnie, na zaproszenie do Zespołu Inicjatywnego z aprobatą i podziękowaniem odpowiada Czesław Strumiłło. Do Zespołu Inicjatywnego dołączyli jeszcze Andrzej Jopkiewicz i Adam Markowski, świadcząc wiele organizacyjnego pożytku. Postanowiono więc zamknąć listę Zespołu Inicjatywnego w składzie dziewięciu osób: Bolesław Bolanowski, Andrzej Jopkiewicz, Adam Markowski, Kazimierz Kopias, Krzysztof Kowalski, Czesław Strumiłło, Janusz Szosland, Włodzimierz Wawszczak i Leszek Zawadzki.

2.2. Przygotowanie startu

Uwzględniając w szerokiej dyskusji dalsze uwagi i postulaty, ustalono wspomnianą wcześniej treść preambuły.

liceum Arystotelesa – jako tzw. szkoła perypatetyków, gdzie we wspólnocie żarliwego namysłu w dociekaniu istoty *rzeczy* samej w sobie, rozważają mistrz i uczeń. A co z tego będzie? Jeśli się gorliwie włączysz, szybciej staniesz się lepszym, będzie Ci zwyczajnie lżej na co dzień, świat będzie Ci się jawił prosto i przyjaźnie, może poczujesz wtedy z lekkością, że Bóg jest obok Ciebie – gdy nawet tego nie chcesz. ZAPRASZAMY, W. Wawszczak

Bogatsi o doświadczenia kilku ubiegłorocznych spotkań dyskusyjnych o wiodącym temacie „Bóg i nauka” zapraszamy wszystkich, którzy poszukują prawdy a pytania o sens życia nie są im obojętne, na spotkania dyskusyjne z wybitnymi intelektualistami z obszaru filozofii, religii, nauki i sztuki. Spotkania odbywają się w Politechnice Łódzkiej. Różne mogą być postawy życiowe, będące inspiracją Twych działań:

- „Nauka” bez „Boga”,
- „Bóg” bez „Nauki”,
- „Bóg” i „Nauka”.

Pojęcia „Bóg” i „Nauka” trzeba rozumieć bardzo szeroko. Może to być także jakiś Twój prywatny Bóg, a może nie uznajesz żadnego Boga, a nawet nie używasz tego słowa. A może to „Coś”, co uzasadnia taką właśnie Twoją postawę, jest Bogiem. Podobnie z pojęciem „nauka”, któremu nie nadajemy granic ani od dołu, ani od góry. Od dołu może być: sztuka, myślą, rzemiosłem czy jakimś mistrzostwem, a od góry może sięgać aż do samego Boga. Wokół tej tematyki pragniemy lepiej poznać i zrozumieć również sens pracy naukowej.

Konwersatorium ma otwarte ramiona dla KAŻDEGO, po prostu przyjdź do nas, kimkolwiek jesteś. Gdy przyjdiesz wytłumaczysz nam, jak Ty to rozumiesz i podzielisz się swoimi przemyśleniami, które cenisz jako największe dobro. Może nas przekonasz lub uzupełnisz swoje poglądy doświadczeniami innych. Będą to więc spotkania refleksji intelektualnej i duchowej. Dla Ciebie będzie to okazja niezwykła – abyś się właśnie mógł zadumać nad tym: kim jesteś i po co jesteś?

Mamy nadzieję, iż spotkania te pozwolą Ci się odnaleźć w Twym codziennym zabieganym życiu, w którym często gonisz za sukcesem, dla sławy lub pieniędzy. Może pozwolą Ci odkryć wartości dotąd nieznanne, które warto w życiu zauważyć, gdyż właśnie to one stanowią sens życia.

A co z tego będzie? Jeśli się gorliwie włączysz, może szybciej staniesz się lepszy i będzie Ci wygodniej iść na co dzień. Świat będzie Ci się jawił prosto i przyjaźnie, może poczujesz wtedy z lekkością, że Twój „Bóg” jest obok Ciebie – gdy nawet tego nie zauważasz.

Jeśli jesteś zainteresowany dołącz do naszego grona. Zapraszamy.

Pierwsze spotkanie inauguracyjne Zespołu Inicjatywnego odbyło się 18 maja 2000 r., na którym zatwierdzono preambułę oraz powołano dwie funkcje: organizatora – Kazimierz Kopias i sekretarza – Włodzimierz Wawszczak, z siedzibą w Biurze Konwersatorium w Katedrze Technologii i Budowy Wyrobów Dziewiarskich. W wyniku dyskusji ustalono kształt i organizację przebiegu spotkań konwersatoryjnych oraz inne niezmiennie właściwości.

Oto główne i naczelną zasady.

1. Konwersatoria będą odbywać się w ostatnie czwartki miesiąca o godz. 15⁰⁰, cztery – w ciągu roku.

2. Konwersatoria będą realizowane kolejno na Wydziałach Politechniki Łódzkiej, a Dziekan jest Gospodarzem.

3. Spotkanie Konwersatoryjne jest otwarte dla każdego; z szerokim udziałem mediów.

4. Konwersatorium poprzedza (około 14⁰⁰) spotkanie kurtuazyjne na cześć zaproszonego Wykładowcy – Referenta z udziałem Zespołu Inicjatywnego, Władz Uczelni oraz innych szczególnych i uprzywilejowanych, zaproszonych osób np., dziennikarzy, publicyści i inni.

5. Referat – wykład trwa około 60 minut.

6. Dyskusję generalną – prowadzi moderator. Celem fundamentalnym Konwersatorium jest aktywna dyskusja uczestników z Referentem i teoretycznie jest nieograniczona czasowo – do wyczerpania głównych merytorycznych kwestii (patrz przedostatni akapit, roz. 1).

7. Przebieg dyskusji generalnej wraz z referatem są nagrywane w celu ich opublikowania.

8. Po generalnej dyskusji Organizator i Gospodarz zapraszają na dyskusyjne spotkanie kameralne, w innej w pobliżu sali: Referenta, aktywnych dyskutantów, gości z Łodzi oraz z innych miast, przedstawicieli mediów i innych szczególnych osób, dla odbycia pogłębionej dyskusji uzupełniającej oraz dla nawiązania głębszej współpracy i więzi na przyszłość.

9. Do uczestnictwa w Konwersatoriach – szczególnie umiejętnie – trzeba zachęcać studentów, a do organizacji włączać Samorząd Studencki oraz Studenckie Radio ŻAK.

10. Konwersatorium należy energicznie rozpropagowywać w Łodzi oraz w kraju.

Był podstawowy dekalog powinności, o których przestrzeganie i wypełnianie z największą troską zadbać należało.

3. A oto tematyczny wykaz 22 konwersatoriów które się odbyły od 2000 do 2006 r.

I Konwersatorium – 29 VI 2000 r.

Temat: *Fizyka kwantowa a kwestia istnienia Osobowego Boga*

Wykładowca: prof. dr hab. Zbigniew JACYNA-ONYSZKIEWICZ; Wydział Fizyki Uniwersytetu im. A Mickiewicza w Poznaniu.

II Konwersatorium – 26 X 2000 r.

Temat: *Cień Boga – światło. Elektromagnetyzm a niektóre problemy ontologiczne i eschatologiczne*

Wykładowca: prof. dr hab. Janusz SŁAWIŃSKI; Instytut Chemii i Elektrochemii, Zakład Radiochemii, Politechniki Poznańskiej.

III Konwersatorium – 26 I 2001 r.

Temat: *Bezbożna gospodarka?*

Wykładowca: prof. dr hab. Aniela DYLUŚ; Instytut Politologii, Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie

IV Konwersatorium – 31 V 2001 r.

Temat: *Naród – religia – państwo*

Wykładowca: prof. dr hab. Jan GROSFELD; Katedra Współczesnej Myśli Społecznej Kościoła, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie

V Konwersatorium – 25 X 2001 r.

Temat: *Bóg, logika, wiara*

Wykładowca: prof. dr hab. mat. Julian ŁAWRYNOWICZ; Katedra Fizyki Ciała Stałego, Uniwersytetu Łódzkiego.

VI Konwersatorium – 5 XII 2001

Temat: *Etyczne kryteria wartościowania techniki*

Wykładowca: ks. prof. dr hab. Wojciech BOŁOZ, Katedra Bioetyki i Ekologii Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie

VII Konwersatorium – 28 II 2002 r.

Temat: *Świat stworzony – Świat skonstruowany*

Wykładowca: ks. prof. dr hab. Tomasz WĘCŁAWSKI; dziekan Wydziału Teologicznego Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

VIII Konwersatorium – 4 VI 2002 r.

Temat: *Bóg gnozy*

Wykładowca: prof. dr hab. med. Jan TRĄBKA; Zakład Biocybernetyki, Wydział Lekarski, Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie

IX Konwersatorium – 16 X 2002 r.

Temat: *Skąd przychodzimy, dokąd zmierzamy – o kosmologicznym sensie ludzkiego życia*

Wykładowca: prof. dr hab. med. Andrzej BRODZIAK; kierownik Katedry i Oddziału Klinicznego Chorób Wewnętrznych Śląskiej Akademii Medycznej w Katowicach

X Jubileuszowe Panelowe Konwersatorium – 16 I 2003 r.

Temat: *Moje doświadczenia i świadectwo BOGA*

Wykładowcy: dr n. biol. Danuta ERTEL: *O świadomości*, Instytut Fizyki, Politechnika Łódzka; dr inż. Marek KAŹMIERCZAK: *Czy chcemy zrównoważonego rozwoju?* Instytut chemii Ogólnej i Ekologicznej, Politechnika Łódzka; mgr inż. Bogdan MAC: *Nauka a nasze*

- wyobrażenia o istnieniu i pojęciu BOGA – *Moje osobiste refleksje*, redaktor naczelny *Fibres & Textiles In Eastern Europe*, Łódź; mgr inż. Andrzej WILCZKOWSKI: *Wiara – Czy szkiełko i oko?*, literat, publicysta, były pracownik Instytutu Pojazdów, Politechnika Łódzka
- XI Konwersatorium – 14 IV 2003 r.
Temat: *Czy kultura jest konieczna do zbawienia?*
Wykładowca: prof. Krzysztof ZANUSSI, reżyser i scenarzysta, TOR Film Production, Warszawa
- XII Konwersatorium – 2 VI 2003 r.
Temat: *Ewangelia o zbawieniu*
Wykładowca: Henryk KNAPIK; prezes Zarządu Fundacji BIBLOS, Poznań
- XIII Konwersatorium – 11 XII 2003 r.
Temat: *Mass media – uzależnienie czy rozwój?*
Wykładowca: Jego Ekscelencja bp Adam LEPA; archidiecezja łódzka
- XIV Panelowe Konwersatorium – 5 II 2004 r.
Temat: *Święta Tkanina – Całun turyński*
Wykładowcy: prof. dr hab. inż. Barbara LIPP-SYMONOWICZ: *Całun turyński a współczesne włókiennictwo*, Katedra Fizyki Włókna, Politechnika Łódzka; prof. dr hab. Janusz SŁAWIŃSKI: *Radio – i Foto – Metrologia Całunu Turyńskiego*, Zakład Foto- i Radio-Chemii, Politechnika Poznańska; ks. prof. dr hab. Jerzy CHMIEL: *Modele teologiczne Całunu turyńskiego*, Katedra Hermeneutyki Biblijnej i Judaistyki, Wydział Teologiczny Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie; ks. Zbigniew DUDEK: *Spojrzenie na „Piątą Ewangelię”*, Towarzystwo św. Pawła, Dom Jezusa Mistrza, Częstochowa; dr Wojciech ZAJĄC: *Głos w Dyskusji*, Instytut Fizyki Jądrowej PAN im. H. Niewodniczańskiego, Kraków; Zenon ZIÓLKOWSKI: *Kilka myśli o Świętym Całunie*, bibliista i pisarz, Warszawa
- XV Konwersatorium – 27 V 2004 r.
Temat: *Etyka i nauka*
Wykładowcy: prof. dr hab. inż. Jan KRYSIŃSKI: *Problemy etyczne pracownika naukowo-dydaktycznego*, Politechnika Łódzka; ks. dr Janusz LEWANDOWICZ: *Kariera czy służba. Paradygmat postawy etycznej w nauce*, Wyższe Seminarium Duchowne w Łodzi
- XVI Konwersatorium – 9 XII 2004 r.
Temat: *Koniec świata*
Wykładowca: ks. dr Jan PISZCZAN, Instytut Nauk o Edukacji, Uniwersytet Śląski w Katowicach
- XVII Konwersatorium – 18 III 2005 r.
Temat: *Naturalizm – teizm w kontekście współczesnej kosmologii przyrodniczej*
Wykładowca: ks. prof. dr hab. Józef TUREK, Katolicki Uniwersytet Lubelski
- XVIII Konwersatorium – 23 VI 2005 r.
Temat: *Nauka a wartość*
Wykładowca: ks. prof. dr hab. Zygmunt HAJDUK, Katolicki Uniwersytet Lubelski
- XIX Konwersatorium – 24 XI 2005 r.
Temat: *Jan Paweł II i dialog*
Wykładowca: ks. prof. dr hab. Andrzej SZOSTEK, Katolicki Uniwersytet Lubelski
- XX Konwersatorium – 16 III 2006 r.
Temat: *Chrześcijanin we współczesnym świecie*
Wykładowca: prof. dr hab. Piotr JAROSZYŃSKI, Katolicki Uniwersytet Lubelski
- XXI Konwersatorium – 22 VI 2006 r.
Temat: *Oblicza prawdy – złudzenia akademickich etycznych zachowań*
Wykładowca: prof. dr hab. Tadeusz GERSTENKORN, Uniwersytet Łódzki
- XXII Konwersatorium – 8 XII 2006 r.
Temat: *Rzetelność i odpowiedzialność nauki*

Wykładowca: prof. dr hab. Maciej Władysław GRABSKI, Komisja Etyki Nauki, Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego

4. Podsumowanie

W dwudziestu dwóch Konwersatoriach (w tym 3 panelowych) wygłoszono 31 referatów, o bardzo zróżnicowanej tematyce. Można wśród nich wyróżnić szczególne wątki. Generalnym konwersatoryjnym założeniem programowym była maksyma: wskazywać i poszukiwać idei, relacji, koherencji, ścieżek i dróg „od nauk szczegółowych do Boga”. Chcieliśmy dokumentować daną tezę i wykazywać, że wiedza naukowa, nawet krańcowo uszczegółowiona, ekstremalnie głęboka i rzetelna – nieuchronnie każdego, kto ją posiada, a w szczególności uczonego – prowadzi jednoznacznie i bezwzględnie do Boga. Szczególnym świadectwem tego wątku były konwersatoria I, II, V, VIII i XVIII.

Drugim, dominująco silnie wyłaniającym się wątkiem była odpowiedź na pytanie o świat stworzony przez Boga a świat projektowany i konstruowany przez człowieka oraz rola, sens, kondycja, wartości i ostateczny cel egzystencjalny człowieka. Ta antropologiczno-społeczna problematyka była rozważana w Konwersatoriach III, IV, VI, VII, IX, XI, XIII, XV, XX, XXI i XXII.

Ostatni, trzeci, główny wątek, to personalne zmaganie się człowieka z Bogiem oraz ich wzajemne poszukiwanie się i ich wzajemna miłość aż po drogi świętości człowieka; tego dotyczyły konwersatoria X, XII, XIV, XVI, XVII i XIX.

Można by wyłowić wątki drugorzędne i merytorycznie słabsze, czyli pośrednie. Oto one:

- 1) wątek ontologiczno-epistemologiczny, ale i metodologiczny; Konwersatoria I, II, VIII i XVIII,
- 2) wątek teologiczny i soteriologiczny; konwersatoria V, XI, XII, XIV, XVI i XX,
- 3) wątek kosmologiczny; konwersatoria VII, VIII, IX i XVII,
- 4) wątek aksjologiczno-etyczny w technice; Konwersatoria VI, XIII, XV, XXI i XXII,
- 5) wątek społeczno-ekonomiczny; konwersatoria III, IV, XIII, XIX i XX.

Przebieg, korzyści i owoce konwersatoryjne wykazały przewagę spotkań panelowych nad jednoreferatowymi oraz sensowność rozdziału merytorycznej dyskusji na dwie części – generalną (główną) i kameralną (personalną).

Zespół Inicjatywny Konwersatorium BiN obradował pierwszy raz na spotkaniu inauguracyjnym 18 maja 2000 r., a ostatni raz 22 maja 2007 r., kiedy to Władze Uczelni postanowiły zamknąć działalność instytucji Konwersatorium BiN. Fakt likwidacji Konwersatorium musiał spowodować szeroką dyskusję; ukazały się wypowiedzi i publikacje na ten temat. Podsumowując, należy stwierdzić, że w dzisiejszym świecie, szczególnie narażonym na przewrotne wpływy różnych ideologii, odrzucających transcendentny wymiar rzeczywistości, taka inicjatywa jak Konwersatorium „Bóg i Nauka” była przedsięwzięciem wartościowym i potrzebnym. Przyczyniała się bowiem nie tylko do humanizowania środowiska naukowego, ale także do jego ewangelizowania.

Włodzimierz Wawrzczak